

Čo by mali učitelia vedieť a učiť o veľkých šelmách?

Marcel Uhrin

 spirála
medzinárodný vzdelávací festival

 CARPATHIAN CONVENTION

 **UNIVERZITA
PAVLA JOZEFA ŠAFÁRIKA
V KOŠICIACH**

 SOSNA
SPOLUPRÁCA S OBLASTOU

 K **KOŠICKÉ
KULTÚRNE
CENTRÁ**

Medzinárodný vzdelávací festival

Kroky vpred

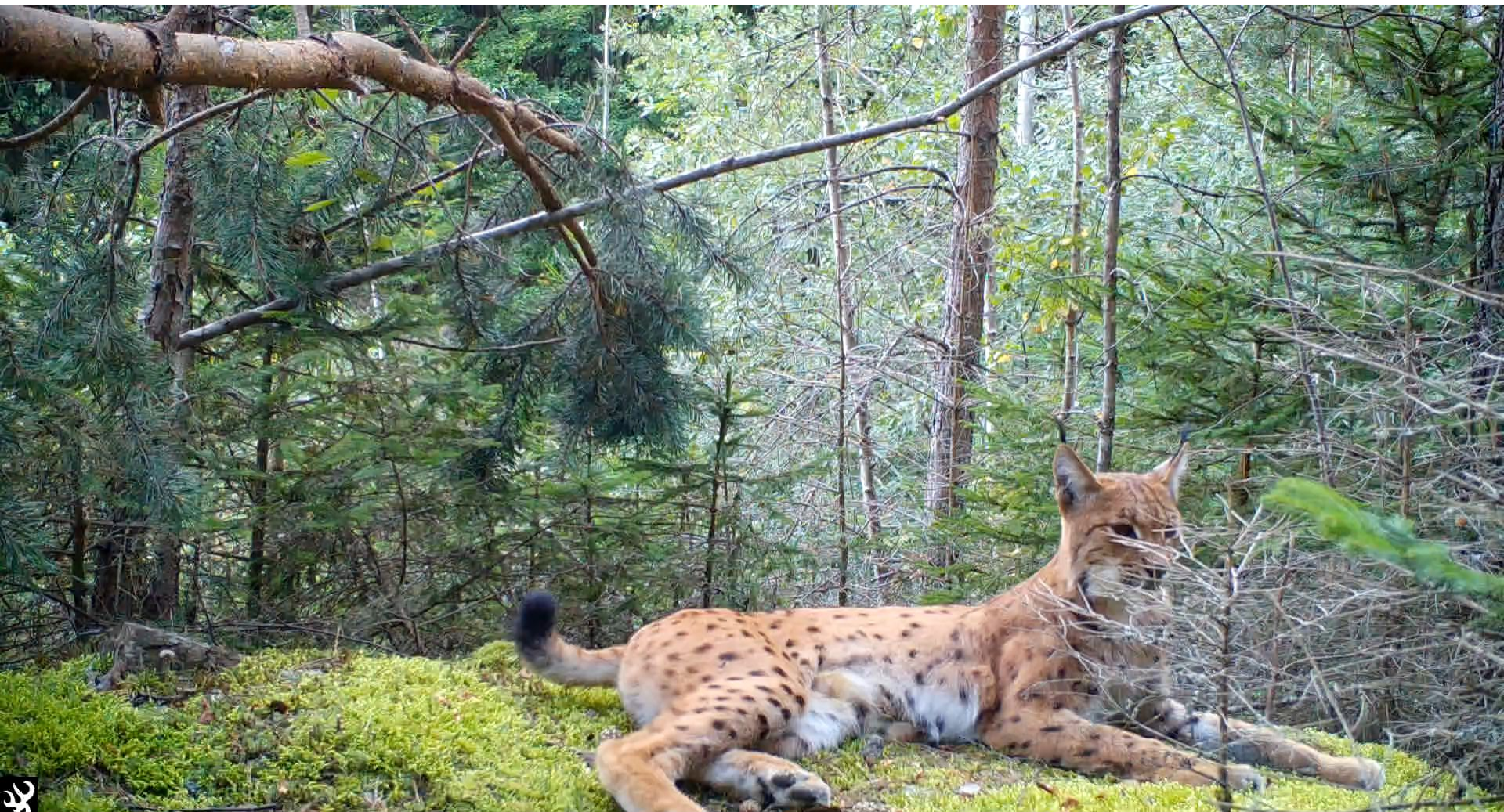
v environmentálnej výchove a vzdelávaní k udržateľnosti

12. – 13. 11. 2024 v Kasárne/Kulturpark, Kukučínova 2, Košice
14.11. 2024 v Historickej aule UPJŠ, Šrobárova 2, Košice

15aac 2018/08/28 07:57:23

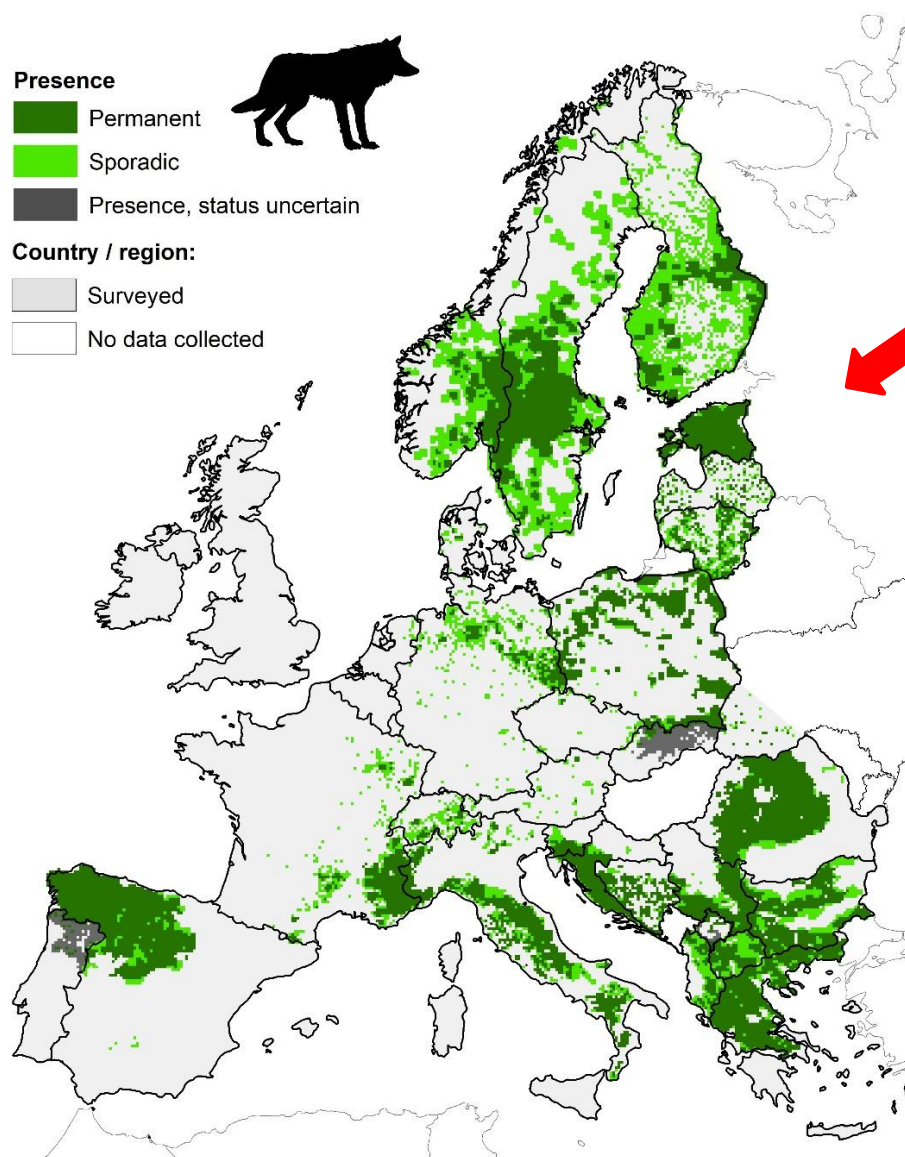

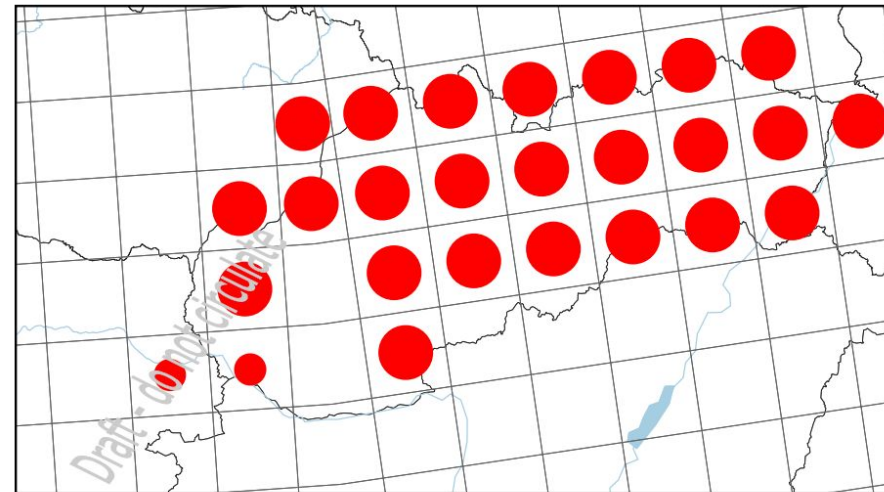
27.52 inHg ↑ 25°C ○ 08/30/2019 07:14PM BR95

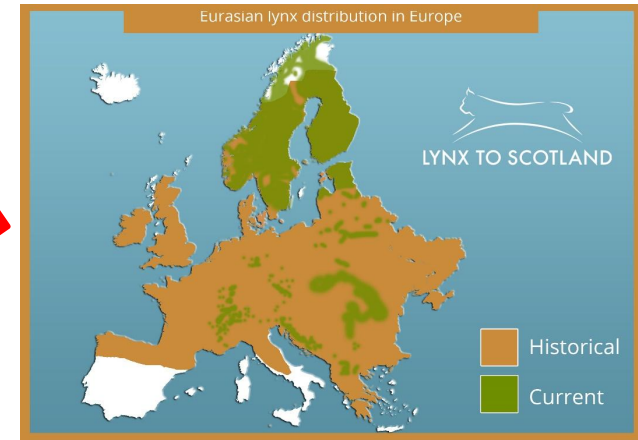
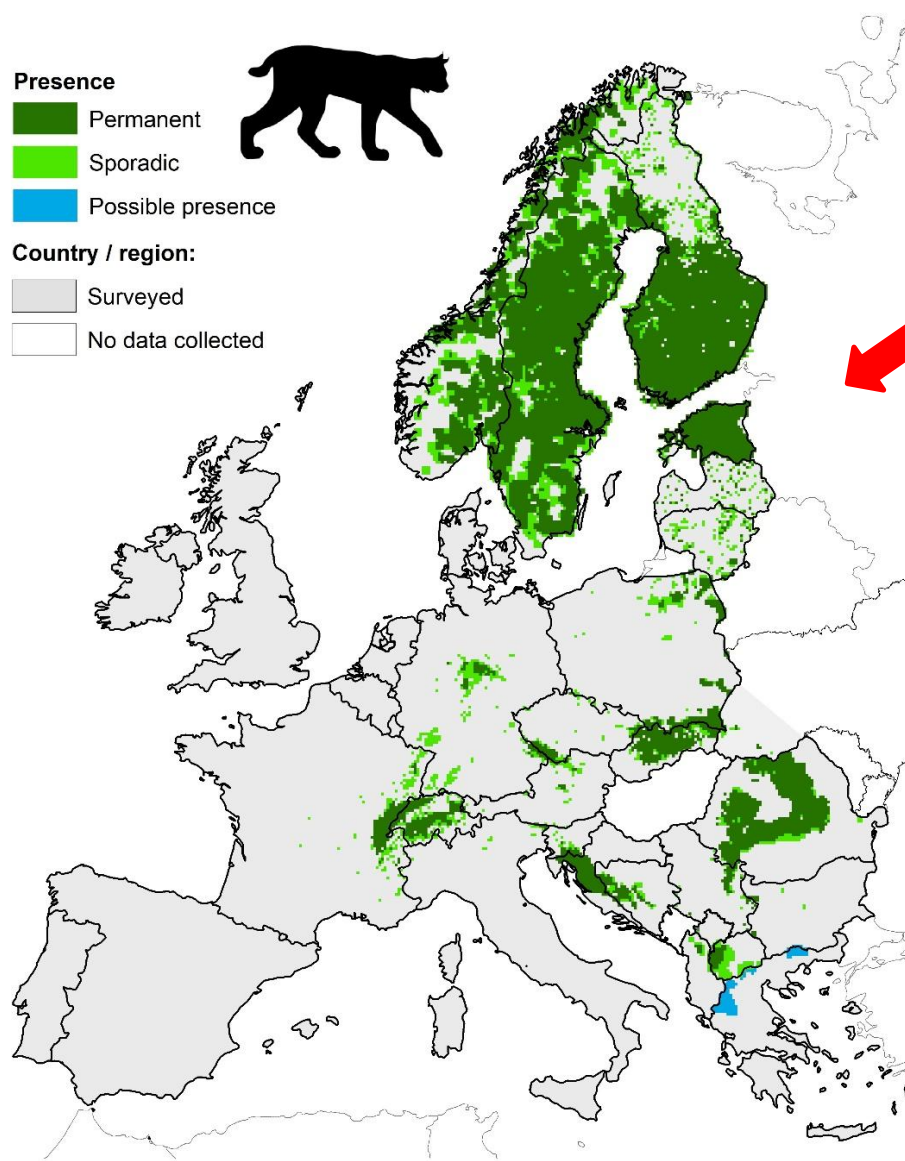
Slovensko v kontexte: vlk

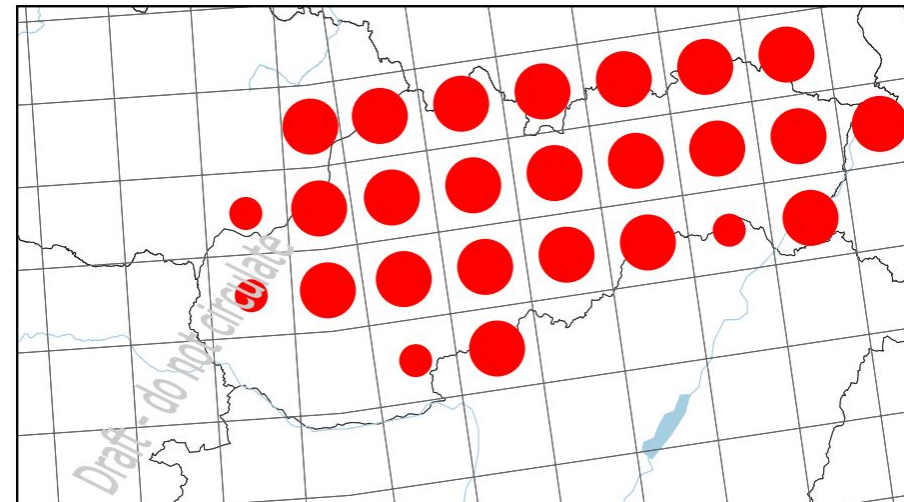
- fragmentácia populácií
- regionálne poklesy / nárasty

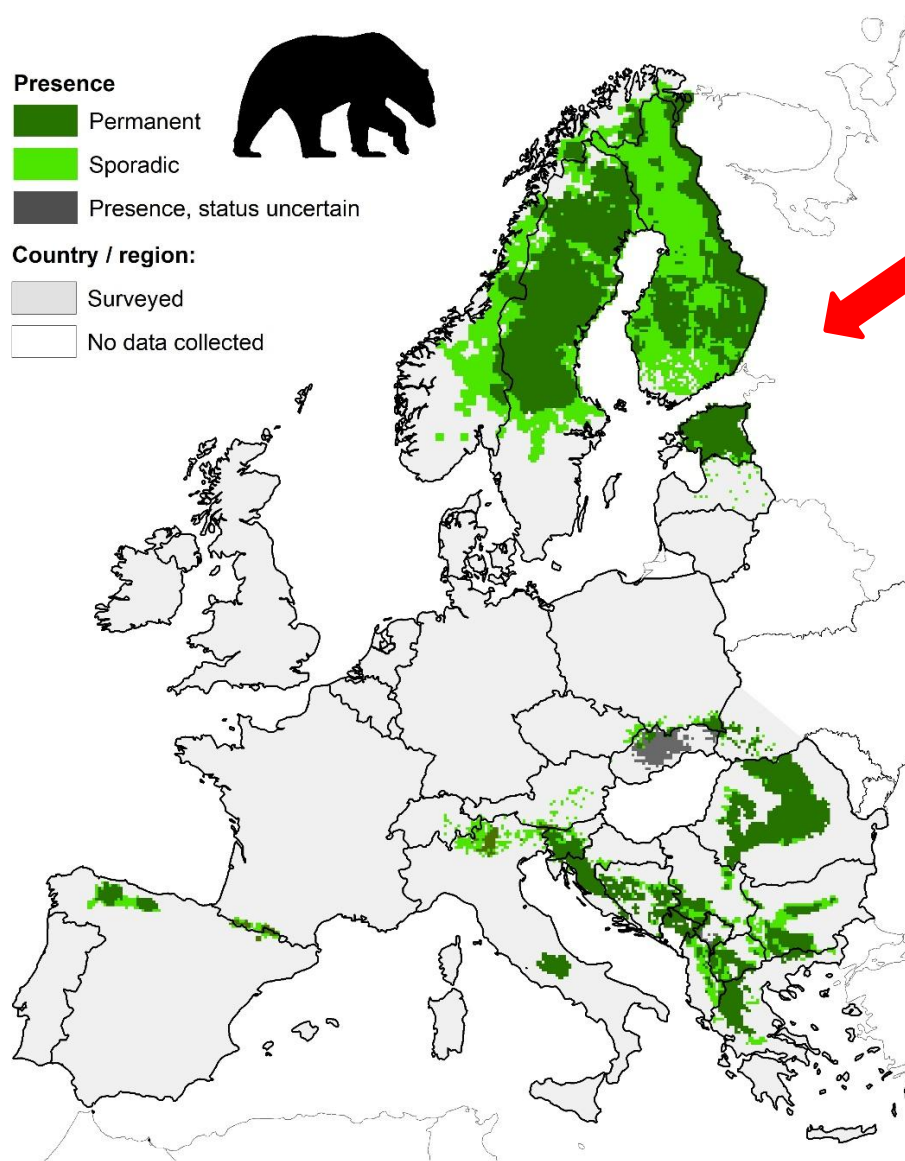
Slovensko v kontexte: rys

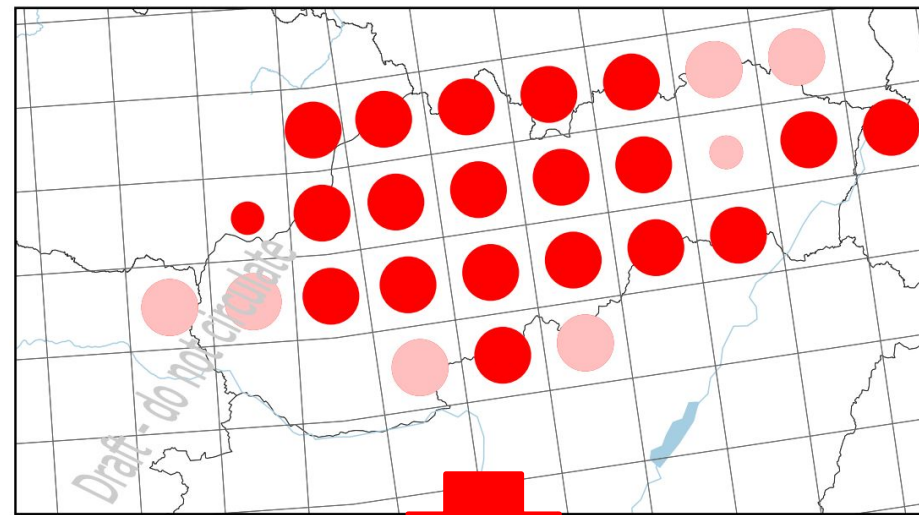
- fragmentácia populácií
- regionálne poklesy
- regionálne extinkcie

Slovensko v kontexte: medveď

- fragmentácia populácií
- regionálne poklesy / nárasty
- regionálne extinkcie

**slovenská spoluzodpovednosť za
uchovanie druhov**

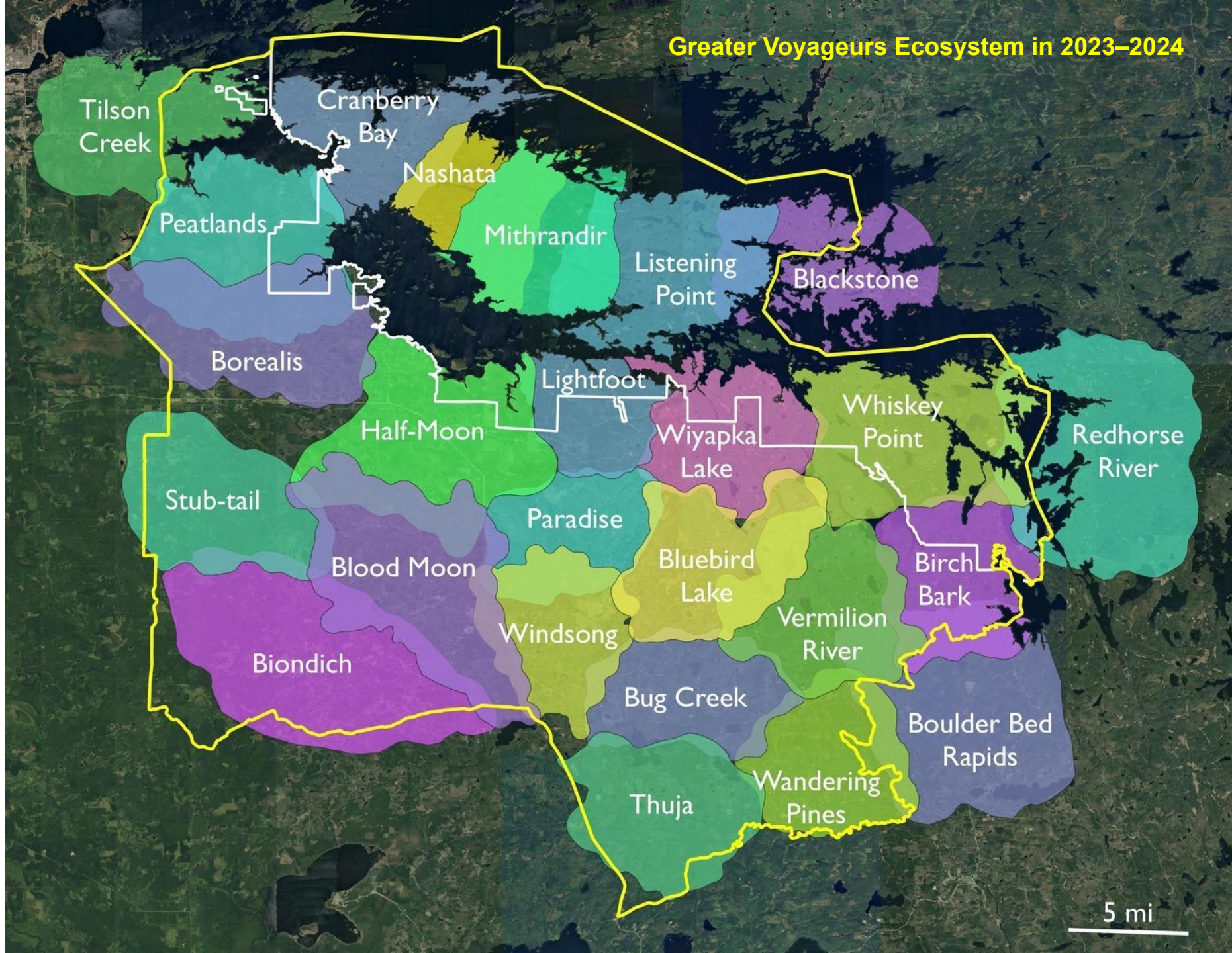
Občasná mýtológia: teritorialita

Teritórium – v etológii územie, ktoré zviera aktívne bráni proti konkurencii tohto istého druhu pomocou agonistického správania alebo skutočnej agresie. Takéto zvieratá sa označujú ako teritoriálne.

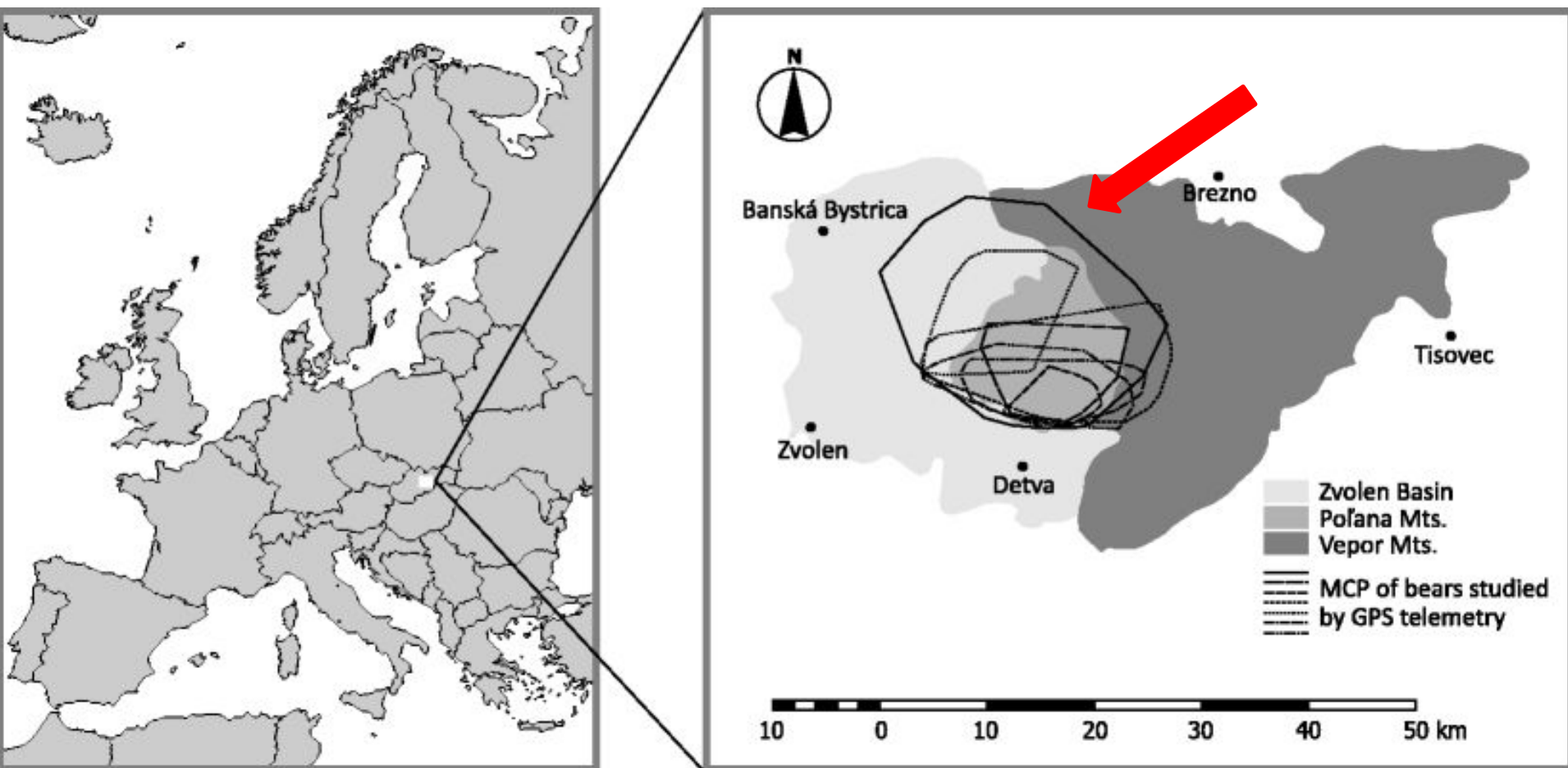
Domovský areál / okrsok (home range) – oblasť, ktorú zviera zvyčajne využíva, ale nemusí ju nutne brániť. Okrsky rôznych skupín zvierat sa často prekrývajú a v týchto prekrývajúcich sa oblastiach majú skupiny tendenciu sa jeden druhému vyhýbať.

Greater Voyageurs Ecosystem in 2023–2024

Rys – u samcov sa domovské okrsky neprekrývajú ale jeden samec môže mať v rámci okrsku jednu až tri samice

Skuban M., Find'o S. & Kajba M., 2016: Human impacts on bear feeding habits and habitat selection in the Poľana Mountains, Slovakia. European Journal of Wildlife Research.

**Medveď – príklad
neteritoriálneho využívania
územia, prekryv domovských
území, nízka úroveň konfliktov –
adaptabilita k dynamickému
prostrediu.**

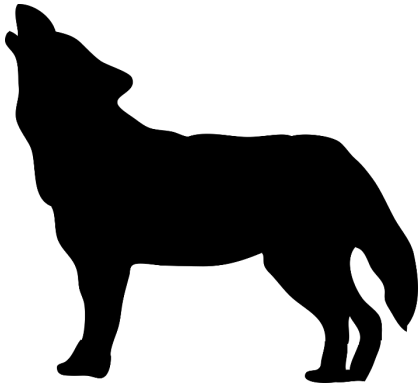

**Omyly v prepočtoch únosnosti
krajiny.**

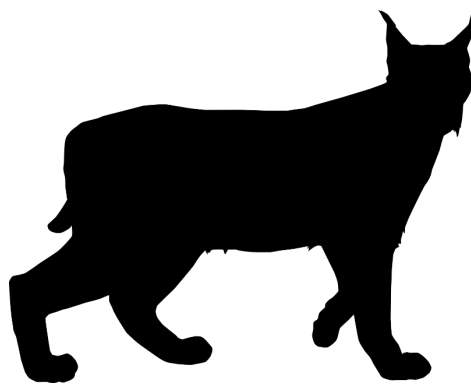

Amt Für Jagd und Fischerei, Švajčiarsko

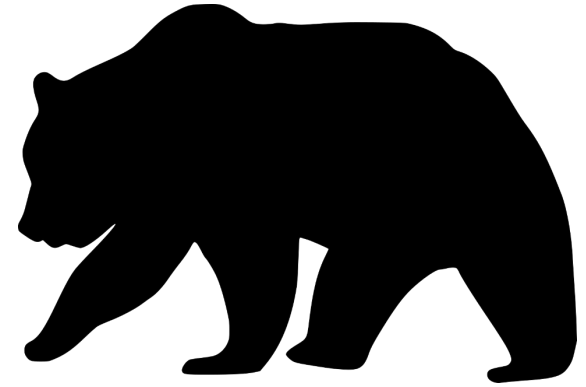
Občasná mýtológia: potrava & škody

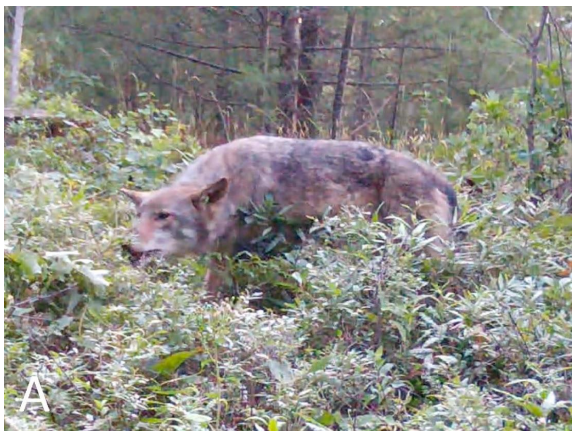
- kopytníky – srnec, jeleň
- domáce zvieratá
- kadávery, lesné plody

- kopytníky – srnec, diviak
- menšie stavovce
- domáce zvieratá

- všežravec (omnivoria)
- oportunista
- dominuje rastlinná zložka
- kadávery, ryby

A

B

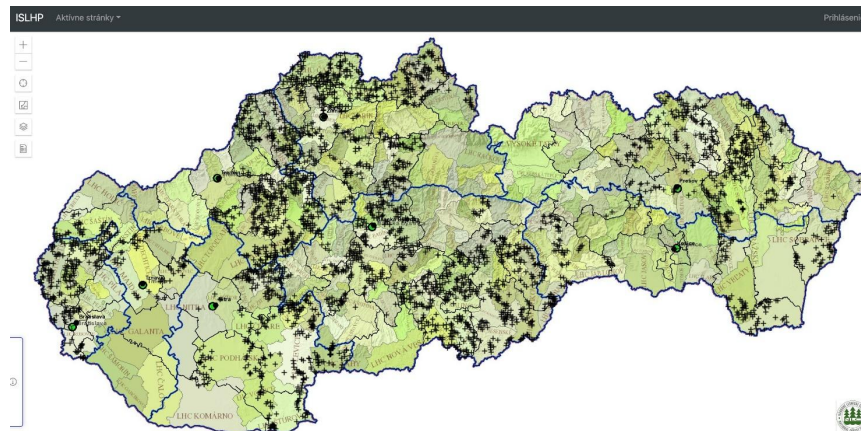

C

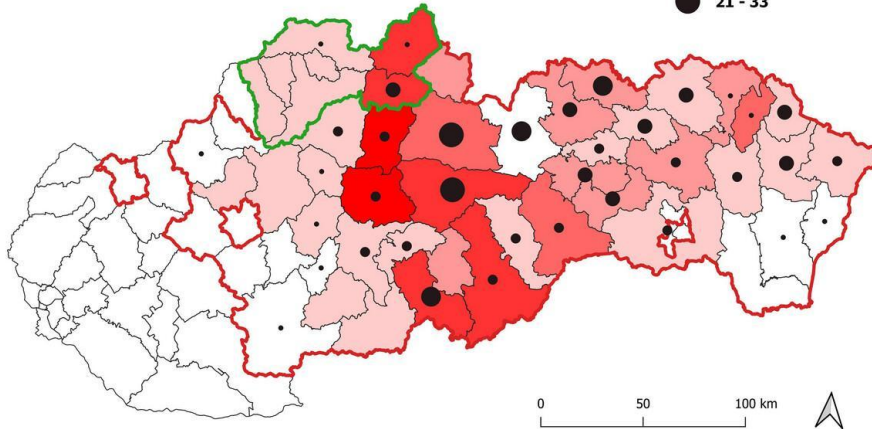
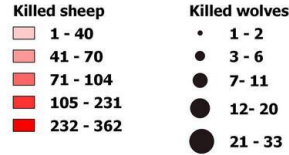
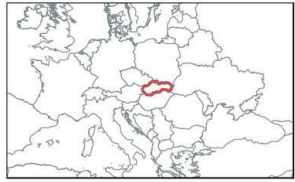

Ecosphere

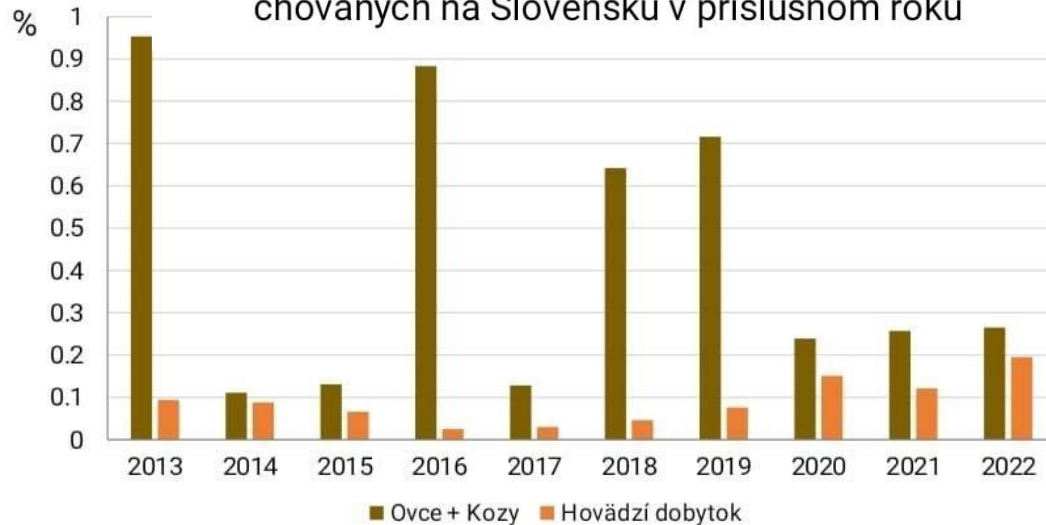
OZ Prales Dětem

Občasná mýtológia: potrava & škody

Percentuálny podiel strát spôsobených vlkom
vyjadrený z celkového počtu hospodárskych zvierat
chovaných na Slovensku v príslušnom roku

Janka Zajaková

LETTER

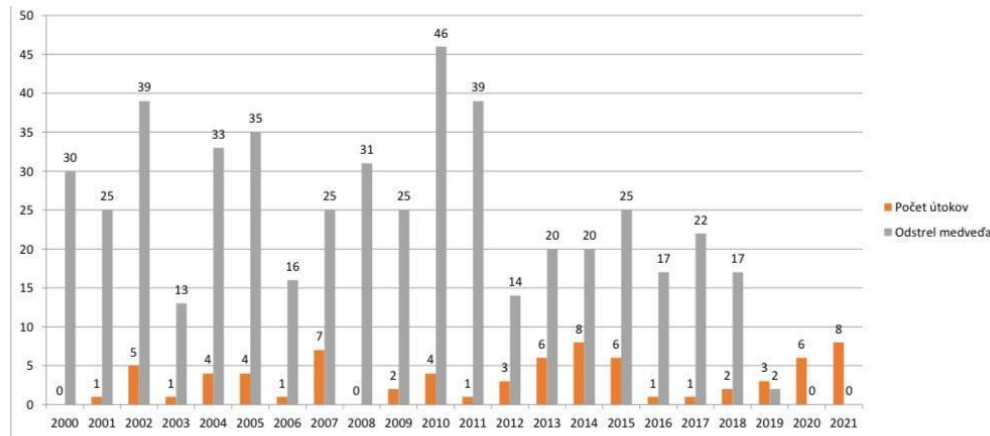
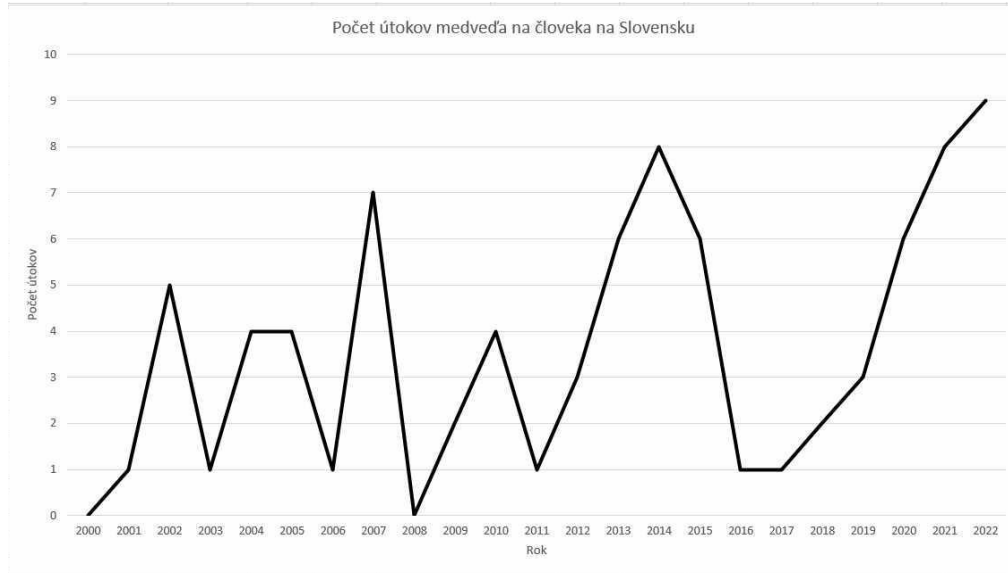
Conservation Letters
A Journal of the Society for Conservation Biology
WILEY

Testing a conservation compromise: No evidence that public wolf hunting in Slovakia reduced livestock losses

Miroslav Kutal^{1,2} | Martin Duľa^{1,2} | Alisa Royer Selivanova¹ |
José Vicente López-Bao³

- hospodárske zvieratá v potrave – okrajovo
- množstvo zabitých vlkov v okresoch nekoreluje so škodami na hospodárskych zvieratách
- lov vlkov nepriniesol merateľné prínosy pre chovateľov hospodárskych zvierat
- sezónny/plošný lov vlkov realizovaný poľovníkmi nespĺňa kritériá pre ciele odstraňovanie problematických jedincov
- chybajúca podpora neletálnych preventívnych metód

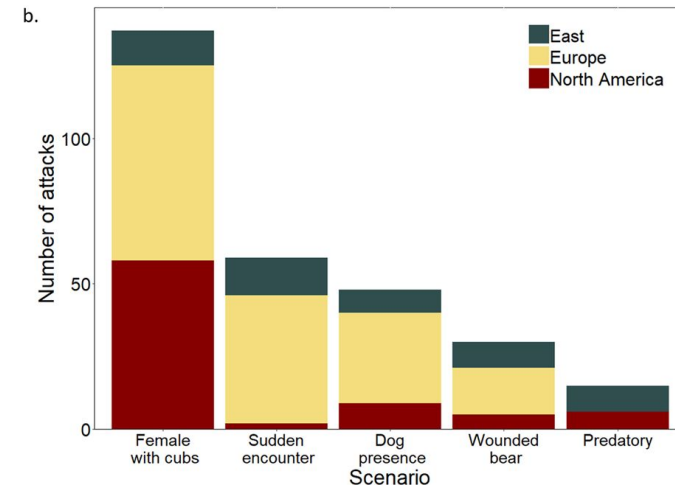
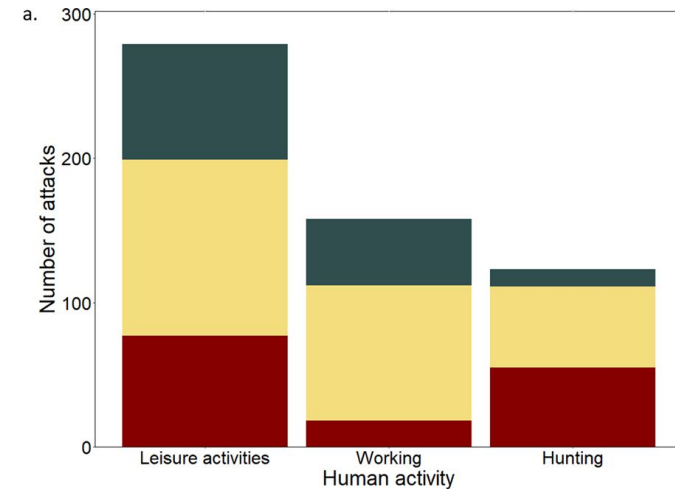
Občasná mýtológia: lov & útoky / strety

Podľa záznamov bolo v rokoch 1985 – 1987 medveďmi poranených v priemere 9 ľudí ročne (Hell&Bevilaqua 1988).

- najväčšia aktivita – svitanie & súmrak, obdobie hyperfágie
- postavenie na zadné nie je hrozba ale zvedavosť

Bombieri G., ... 2019: Brown bear attacks on humans: a worldwide perspective. Scientific Reports, 9(1): 8573.

Občasná mýtológia: médiá & informácie

aktuality.sk

SLOVENSKO

REGIÓNŮ

SVET

TÉMY

EKONOMIKA

PRÉMIOVÉ ČÍTANIE

KOMENTÁRE

Najnovšie správy

November 89

Veda, výskum – naša šanca

OBCHOD

PODCAST

VIDEO

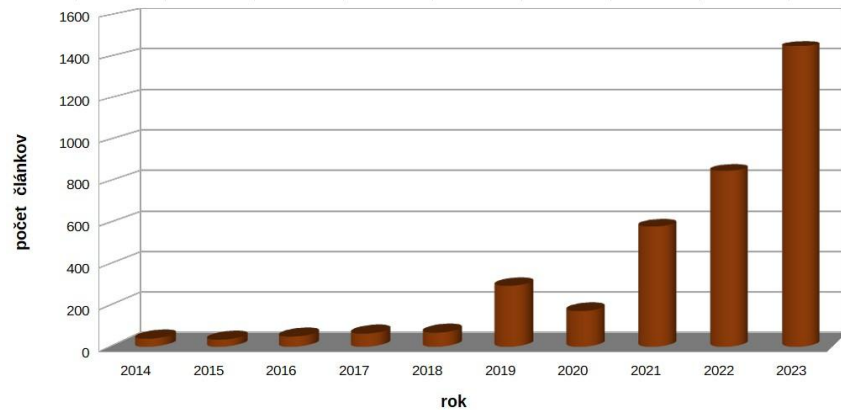
TV program

☆

🏠 > Správy > Ekológia > Marián Hletko: V roku 2013 bolo v slovenských médiách ani nie 30 článkov o medveďoch, o desať rokov to bolo 1449 (podcast EKOcast)

Ekológia | 27. sep. 2024 o 12:00 | 4 min. čítania

Marián Hletko: V roku 2013 bolo v slovenských médiách ani nie 30 článkov o medveďoch, o desať rokov to bolo 1449 (podcast EKOcast)

Milan Koreň – TUZVO

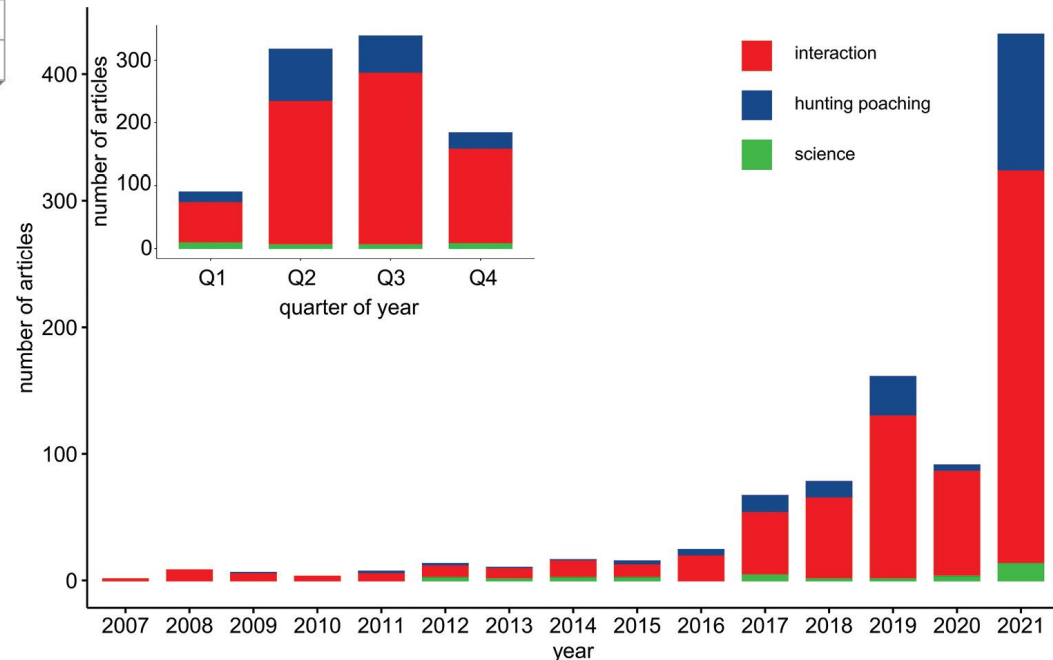
Nature Conservation 50: 65–84 (2022)
doi: 10.3897/natureconservation.50.86019
<https://natureconservation.pensoft.net>

RESEARCH ARTICLE

A peer-reviewed open access journal
Nature
Conservation
Launched to accelerate biodiversity conservation

The drums of war are beating louder: Media coverage of brown bears in Romania

Andra Claudia Neagu¹, Steluta Manolache², Laurentiu Rozyłowicz^{2,3}

- najmä medveď & vlk – politická téma
- masívny prienik do médií
- regulácia lovu – politické rozhodnutie

Ústav biologie obratlovců AV ČR

d'akujem za pozornosť

Martin Duľa, Michal Haring, Marián Hletko, Tomáš Il'ko, Karola Kaliský, Jarmila Krojerová, Romana Uhrinová, Janka Zajaková, ...